

PLATFORMA DE MEDIU
pentru
BUCUREȘTI

STAREA MEDIULUI ÎN BUCUREȘTI

ACTORI RELEVANȚI ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

UN PROGRAM ÎNȚIAT DE

FUNDAȚIA
COMUNITARĂ
BUCUREȘTI

ING

Idei principale

- ▶ Prin Constituție (art. 35) orice cetățean are dreptul la **un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic**, dar și obligația, persoane fizice și juridice, de a proteja și ameliora mediul înconjurător. Iar acest lucru se poate face cu cel mai mare impact atunci când toți actorii relevanți lucrează împreună.
- ▶ **Instituțiile publice reprezentative pentru mediu în București sunt: Primăria Municipiului București și primăriile de sector prin direcțiile de protecția mediului, Agenția pentru protecția mediului București, Garda de mediu București, Poliția, Jandarmeria, Inspectoratele pentru Situații de Urgență și Garda financiară atunci când sunt solicitate.**
- ▶ **Agenții economici cu impact semnificativ sau potențial semnificativ asupra mediului trebuie să integreze în activitatea proprie o serie de proceduri și procese tehnologice care să limiteze impactul asupra mediului, conform legislației.**
- ▶ **Orientarea spre sustenabilitate a multor companii private a inclus și alocarea de fonduri pentru prevenirea, ameliorarea ori repararea unor probleme de mediu.** În 2022, 54% dintre companiile participante în studiul „Dinamica și perspectiva domeniului CSR în România” au vizat mediul ca sector pentru intervenție și sprijin prin programele lor de responsabilitate socială. Sectorul de intervenție și sprijin CSR pentru mediu este în creștere.
- ▶ **După ce au început prin a reacționa la probleme ce țin de gestionarea protecției mediului și prin acțiuni de informare, multe ONG-uri și grupuri de inițiativă civică (GIC) din București au preluat un rol activ, de promovare a unor idei, precum grădinaritul urban, modelele noi de mobilitate, campaniile pentru limitarea risipei alimentare sau organizarea de rețele de monitorizare a calității aerului.**
- ▶ **Activitățile ONG-urilor și GIC-urilor s-au diversificat semnificativ, ele incluzând dominant implementarea de proiecte/activități concrete de protecție a mediului** (plantări, grădinarit comunitar, igienizări, etc.) — 66,7%, campanii de informare și conștientizare de prezentare a valorilor de mediu — 58,3%, oferirea de sprijin pentru autorități pentru rezolvarea problemelor de mediu — 54%, advocacy și participarea efectivă la procesul de elaborare de politici publice — 50% și dezvoltarea de soluții inovative pentru rezolvarea problemelor de mediu — 45%.

Cuprins

Introducere

5

**Tipuri de instituții reprezentative din domeniul protecției
mediului în municipiul București**

5

**Poziționarea ONG-urilor și grupurilor de inițiativă locală în
rezolvarea problemelor de mediu la nivelul municipiului
București**

9

Concluzii

15

Introducere

Protecția mediului este un obiectiv care se regăsește, la nivel declarativ, în majoritatea documentelor strategice și legislative relevante. Orientările actuale spre promovarea unei societăți durabile au extins semnificativ preocupările pentru protecția mediului din zona instituțională și a grupurilor de activiști de mediu către cea socială, economică și politică. De la abordări reactive, orientate spre stoparea unor agresiuni evidente la adresa mediului și a sănătății umane, s-a trecut treptat la abordări proactive și participative, orientate spre prevenirea ori stoparea factorilor declanșatori din stadiile inițiale.

Aceste transformări au adus și o diversificare a actorilor participanți la atingerea obiectivelor de protecție a mediului, iar mai nou a celor de durabilitate. Astfel, de la oameni de știință izolați și de la grupuri de activiști de mediu cu abordări considerate la limita cadrului legal s-a ajuns la co-design, co-participare și co-creare a soluțiilor de îmbunătățire a calității mediului. Colectivele reunesc deopotrivă investitori, reprezentanți ai instituțiilor publice, reprezentanți ai societății civile și experți în diferite domenii de activitate. Chiar dacă abordările actuale nu au întotdeauna eficiența dorită, efectele în ceea ce privește calitatea mediului sunt demne de luat în seamă și susțin necesitatea perfecționării lor.

7.1

Tipuri de instituții reprezentative din domeniul protecției mediului în municipiul București

Articolul 35 din Constituția României recunoaște dreptul oricărei persoane la **un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic** și asigură astfel cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. În același timp, la aliniatul 3 se menționează că „persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător”. Prin urmare, asigurarea mediului înconjurător sănătos și echilibrat ecologic este unul dintre drepturile tuturor cetățenilor și a persoanelor juridice, dar și dintre obligațiile acestora.

7.1.1

Instituții publice cu atribuții în domeniul protecției mediului

La nivelul municipiului București se pot delimita următoarele instituții publice reprezentative pentru domeniul protecției mediului:

► **Primăria Municipiului București și primăriile de sector**, prin direcțiile de protecția mediului, au următoarele responsabilități principale, conform OUG 195/2005:

- aplicarea prevederilor din planurile de urbanism, cu respectarea principiilor din domeniul protecției mediului;
- urmărirea respectării legislației de protecția mediului de către operatorii economici care prestează servicii publice de gospodărie comunală;
- adoptarea de programe și proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii, cu respectarea prevederilor legislației de mediu;
- colaborarea cu autoritățile competente pentru protecția mediului (Agenția pentru Protecția Mediului București și Garda de Mediu București), prin direcții de mediu proprii și informarea asupra activității desfășurate;
- asigurarea, prin serviciile publice și operatorii economici responsabili, a măsurilor de salubritate, de întreținere și gospodărire a spațiilor verzi, a piețelor și a parcurilor publice;
- conservarea și protejarea spațiilor verzi urbane, astfel încât să se asigure suprafața optimă stabilită de reglementările în vigoare;
- supravegherea operatorilor economici din subordine pentru prevenirea eliminării accidentale de poluanți sau depozitării necontrolate de deșeuri și dezvoltarea sistemelor de colectare a deșeurilor re folosibile;

- ☐ dezvoltarea și implementarea de planuri pentru îmbunătățirea calității factorilor de mediu (aer, zgomot);
- ☐ Asigurarea monitorizării factorilor de mediu care influențează semnificativ calitatea vieții populației.

➡ **Agencia pentru Protecția Mediului București** are următoarele responsabilități principale, conform HG 1000/2012:

- ☐ Emiterea de acte de reglementare (avize de mediu, acorduri de mediu, autorizații de mediu) pentru toate activitățile socio-economice cu impact potențial semnificativ asupra mediului, în care se stabilesc implicit valori-limită pentru emisii de poluanți în mediul înconjurător;
- ☐ Asigurarea colectării și validarea datelor primare necesare evaluării calității aerului;
- ☐ Elaborarea periodică a rapoartelor cu privire la starea factorilor de mediu la nivel local;
- ☐ Participarea la elaborarea, monitorizarea și avizarea planului de menținere a calității aerului, a planului de calitate a aerului și a planului de gestionare a deșeurilor;
- ☐ Nominalizarea de reprezentanți în cadrul comisiilor pentru evaluarea și analiza hărților strategice de zgomot și a planurilor de acțiune pentru reducerea nivelului de zgomot;
- ☐ Colectarea, validarea și prelucrarea datelor și informațiilor în domeniul gestionării deșeurilor și a celor privind chimicalele;
- ☐ Elaborarea și actualizarea planului local de acțiune pentru mediu;
- ☐ Implementarea și/sau sprijinirea implementării politicilor și strategiilor privind educația ecologică și conștientizarea publicului în domeniul ariilor protejate;
- ☐ Asigurarea accesului publicului la informația de mediu, consultarea și participarea acestuia la luarea deciziilor privind mediul, în condițiile legii;

➡ Conform HG 1005/2012, *Garda de Mediu București* este responsabilă pentru:

- ☐ Aplicarea politicii Guvernului în materia prevenirii, constatării și sancționării încălcării prevederilor legale privind protecția mediului, inclusiv a nerespectării reglementărilor prevăzute în legile specifice domeniului controlului poluării industriale și managementului riscului, substanțelor și preparatelor periculoase, biodiversității și ariilor naturale protejate, fondului de mediu și altor domenii prevăzute de legislația specifică în vigoare.

➡ *Poliția, Jandarmeria, Inspectoratele pentru Situații de Urgență și Garda financiară* sunt obligate să acorde sprijin, la cerere, reprezentanților autorităților competente pentru protecția mediului în exercitarea atribuțiilor lor.

7.1.2

Agenții economici cu impact semnificativ sau potențial semnificativ asupra mediului

Agenții economici cu impact semnificativ sau potențial semnificativ asupra mediului sunt persoane juridice care au obligația de a obține acte de reglementare specifice domeniului protecției mediului (aviz de mediu, acord de mediu și/sau autorizație de mediu). O categorie specială o reprezintă agenții economici care — din cauza complexității activităților pe care le desfășoară, dar și a impactului asupra mediului asociat — trebuie să obțină un acord sau autorizație integrată de mediu. În cazul acestora, principalele obligații care rezultă din legislația de mediu sunt:

- ➡ Să solicite, să obțină și să respecte condițiile din actele de reglementare de mediu specifice;
- ➡ Să nu pună în exploatare instalații ale căror emisii depășesc valorile limită stabilite prin actele de reglementare;
- ➡ Să organizeze structuri proprii specializate pentru protecția mediului;

- Să asigure accesul și să asiste persoanele împuternicite cu activități de verificare, inspecție și control, să pună la dispoziția acestora evidența măsurătorilor proprii și toate celelalte documente relevante și să le faciliteze controlul activităților pe care le desfășoară, precum și prelevarea de probe;
- Să realizeze, în totalitate și la termen, măsurile impuse prin actele de constatare încheiate de persoanele împuternicite cu activități de verificare, inspecție și control;
- Să asigure sisteme proprii de supraveghere a instalațiilor și proceselor tehnologice și pentru automonitorizarea emisiilor poluante și să raporteze rezultatele Agenției pentru Protecția Mediului București;
- Să informeze autoritățile competente, în caz de eliminări accidentale de poluanți în mediu sau de accident major.

7.1.3

Organizațiile non-guvernamentale, grupurile de inițiativă civică și cetățenii

Organizațiile non-guvernamentale, grupurile de inițiativă civică, precum și persoanele fizice și juridice (altele decât cele menționate în secțiunile anterioare) au responsabilități generale legate de participarea la asigurarea unui mediu curat și sănătos. Aceste responsabilități vizează:

- Promovarea unor comportamente corecte față de valorile mediului (evitarea promovării de activități care pot afecta mediul la nivel local), inclusiv prin educație de mediu;
- Sprijinirea autorităților pentru asigurarea unei calități corespunzătoare a mediului, inclusiv prin dezvoltarea de proiecte demonstrative;
- Participarea la luarea deciziei în ceea ce privește planuri, proiecte și activități care pot contribui la degradarea mediului;
- Dezvoltarea de reacții în cazul încălcării sau posibilelor încălcări ale legislației de mediu..

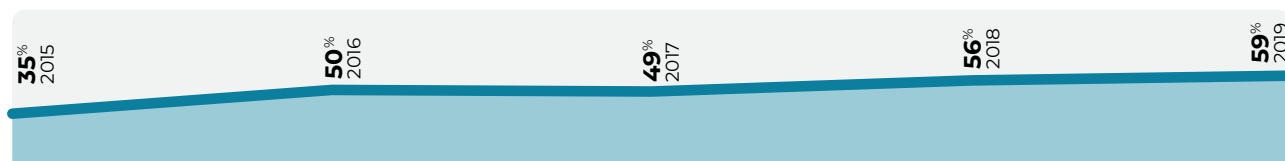
7.1.4

Finanțatorii proiectelor de mediu

Finanțatorii proiectelor de mediu pot fi din zona publică (când vine vorba de proiecte cu surse de finanțare internațională sau națională) ori din cea privată. Cu excepția fondurilor europene și a celor naționale, gestionate în general de instituțiile publice, în ultimii ani a crescut interesul finanțării proiectelor de mediu de către companiile private. Orientarea spre sustenabilitate a multor companii a inclus și alocarea de fonduri orientate spre prevenirea, ameliorarea ori repararea unor probleme de mediu.

Conform studiilor *Dinamica și perspectiva domeniului CSR în România*¹, realizate de CSR Media în 2019 și 2022, dintre companiile participante, 59% respectiv 54% au vizat mediul ca sector pentru intervenție și sprijin prin programele lor de responsabilitate socială. Sectorul de intervenție și sprijin este dinamic și în relativă creștere, după cum urmează: de la 35% în 2015, la 50% în 2016, la 49% în 2017, la 56% în 2018, la 59% în 2019, 54% în 2020, 49% în 2021 și 54% în 2022. De asemenea, în 2022 38% dintre companii considerau mediul ca fiind cea mai importantă arie pentru evaluarea impactului activității de CSR.

Figura 1: Evoluția ponderii mediul ca sector pentru intervenție și sprijin al companiilor
(Dinamica și perspectiva domeniului CSR în România (CSR Media, 2019))

1. <https://www.csrmedia.ro/studii-csr/>

BUCUREȘTI – Oraș inteligent și neutru climatic până în 2035

Ce este Misiunea 100 a Uniunii Europene?

Este una dintre cele 5 misiuni ale Uniunii Europene care își propune să sprijine 100 de orașe europene să devină inteligente și neutre din punct de vedere climatic până în 2030. Scopul este nu doar reducerea emisiilor, ci transformarea urbană profundă cu beneficii directe pentru locuitori: un oraș mai sănătos, mai verde, mai eficient și mai atractiv economic.

București – Parte din Misiunea Oglindă UE a celor 100 de orașe smart și neutre din punct de vedere climatic *

Municipiul București a fost selectat în octombrie 2024 ca parte a acestei rețele de orașe-pionier. Prin această oportunitate strategică, Bucureștiul:

- S-a angajat să atingă neutralitatea climatică până în 2035;
- Elaborează un Contract Climatic al Orașului (CCC) – un cadru integrat de viziune, acțiuni și investiții;
- Mobilizează un parteneriat extins public, privat și civic;
- Conectează politicile climatice locale cu resurse naționale, europene și internaționale relevante.

*La momentul derulării proiectului, Primăria Municipiului București se afla în faza de expertizare internațională a Contractului Climat Municipal (CCC) , în vederea obținerii Mission Label – o recunoaștere acordată orașelor care demonstrează un plan credibil și angajament ferm pentru atingerea neutralității climatice până în 2035.

Poziționarea ONG-urilor și grupurilor de inițiativă locală în rezolvarea problemelor de mediu la nivelul municipiului București

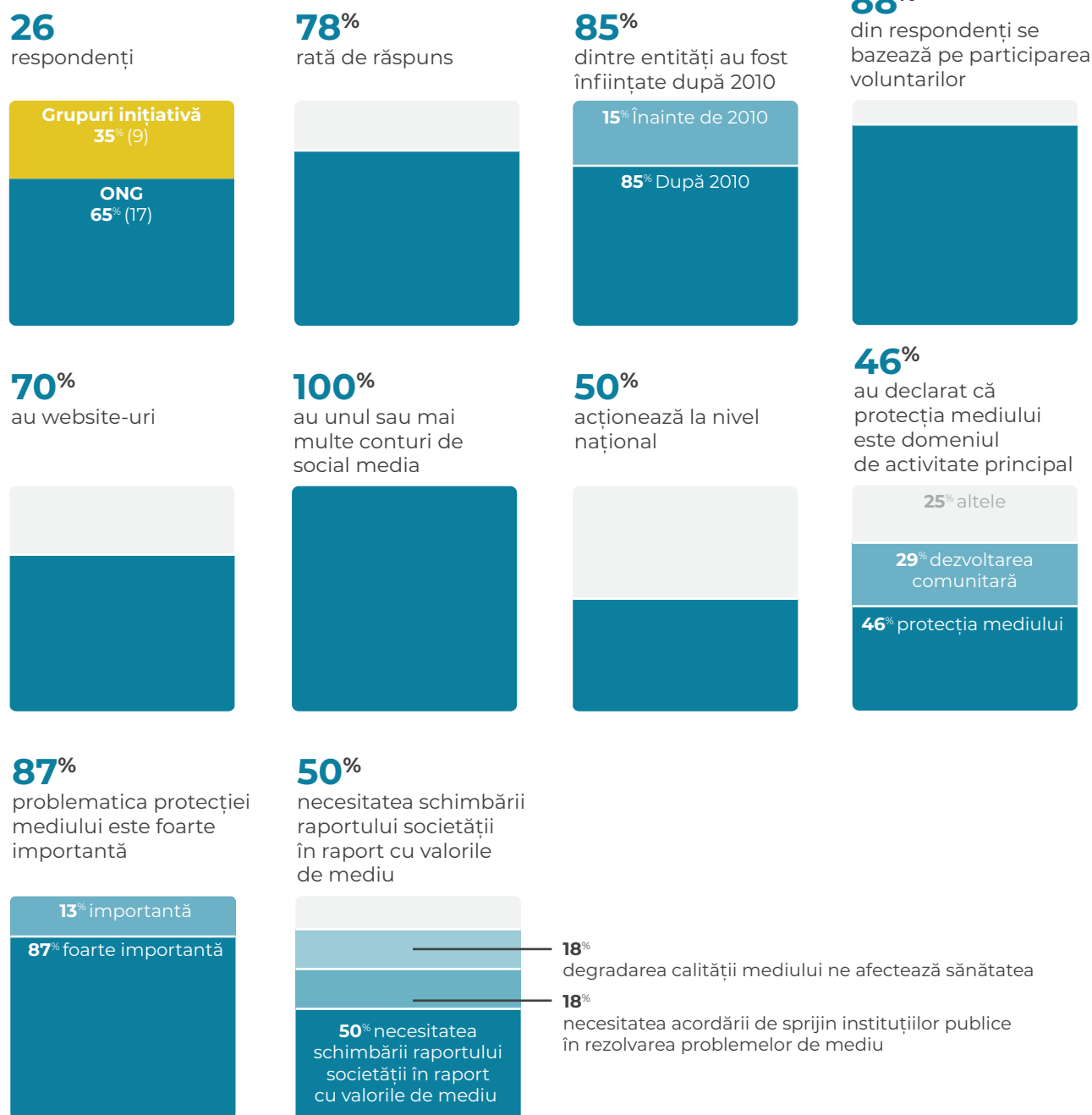
Municipiul București este zona de acțiune a multor organizații non-guvernamentale și grupuri de inițiativă civică (GIC). Nu există o estimare realistă a numărului acestora, așa cum nu există o situație actualizată la nivel național. Această situație este cauzată de faptul că zona de acțiune a multor organizații non-guvernamentale din domeniul protecției mediului este națională și poate include și teritoriul municipiului București, în funcție de proiectele și activitățile desfășurate), dar și de faptul că organizațiile non-guvernamentale și grupurile de inițiativă civică pot avea acțiuni ce țin de domeniul protecției mediului, fără ca el să fie declarat ca domeniu principal ori secundar.

Analiza de față a luat în considerare 130 ONG-uri și GIC-uri, inclusiv asociații ale reciclatorilor, identificate ca fiind relevante pentru domeniul protecției mediului în municipiul București. Acestea au fost invitate să participe la o anchetă sociologică, al cărei scop a fost cartarea activității organizațiilor non-guvernamentale și a grupurilor de inițiativă în domeniul protecției mediului în municipiul București. Ancheta s-a desfășurat în perioada februarie 2025 – mai 2025 și a primit un număr de 26 de răspunsuri de la 17 ONG-uri și 9 GIC-uri, iar rata de răspuns a fost de 78%. La întrebările generale au răspuns toate cele 26 de ONG-uri și GIC-uri, iar rezultatele au ilustrat următoarele:

- 85% dintre ONG-uri și GIC-uri au fost înființate după anul 2010, iar 15% înainte de 2010.
- 88% din ONG-uri și GIC-uri se bazează pe participarea voluntarilor: cele mai multe au între 1 și 10 voluntari (34%) și între 10 și 100 voluntari (31% înainte de pandemie și 36% în prezent). 19% au raportat peste 100 de voluntari.
- 70% dintre ONG-uri și GIC-uri au website-uri, și toate au unul sau mai multe conturi de social media. De altfel, vizibilitatea ONG-urilor și GIC-urilor este în general bună.
- 50% din ONG-urile și GIC-urile participante acționează la nivel național, 50% dintre acestea având ca zonă prioritară de acțiune municipiul București, iar 58% — anumite cartiere din municipiul București.
- 46% din ONG-uri și GIC-uri au declarat că protecția mediului este domeniul de activitate principal, iar 29% au pus pe primul loc dezvoltarea comunitară.
- Pentru 87% din respondenți, problematica protecției mediului este foarte importantă, iar 13% o consideră importantă.
- Majoritatea respondenților sunt preocupați de activități care vizează Managementul deșeurilor și al zonelor contaminate (54%), conservarea biodiversității și a serviciilor ecosistemice (54%), calitatea aerului (42%) și schimbările climatice (42%).
- Majoritatea ONG-urilor și GIC-urilor susțin eforturile pentru promovarea protecției zonelor naturale (ecosisteme, biodiversitate) pentru beneficiile sociale pe care acestea le aduc (46%), observându-se o abordare mult mai biocentristă decât în sondajul precedent.
- Motivul pentru care acționează ONG-urile și GIC-urile ține în mod deosebit de necesitatea schimbării raportului societății în raport cu valorile de mediu (50%), dar și de necesitatea acordării de sprijin instituțiilor publice în rezolvarea problemelor de mediu (18%) și pentru că degradarea calității mediului ne afectează sănătatea (18%).

Figura 2: Rezultate sondaj

Compoziție participanți sondaj

Cu privire la municipiul București se pot desprinde următoarele concluzii:

- Majoritatea respondenților sunt preocupați de activități care vizează Managementul deșeurilor și al zonelor contaminate (54%), conservarea biodiversității și a serviciilor ecosistemice (54%), calitatea aerului (42%) și schimbările climatice (42%).
- Activitățile efective derulate în municipiul București sunt dominant legate de implementarea de proiecte/activități concrete de protecție a mediului (plantări, grădinarit comunitar, igienizări, etc.) (67%), campaniile de informare și conștientizare cu privire la promovarea valorilor de mediu (58%), oferirea de sprijin pentru instituții publice pentru rezolvarea problemelor de mediu (54%) și advocacy/participarea efectivă la procesul de elaborare a politicilor publice (50%) și advocacy și participarea efectivă în procesul de luarea deciziei (45%).

Figura 3: Principalele categorii de interese ale ONG-urilor și GIC-urilor participante la studiu

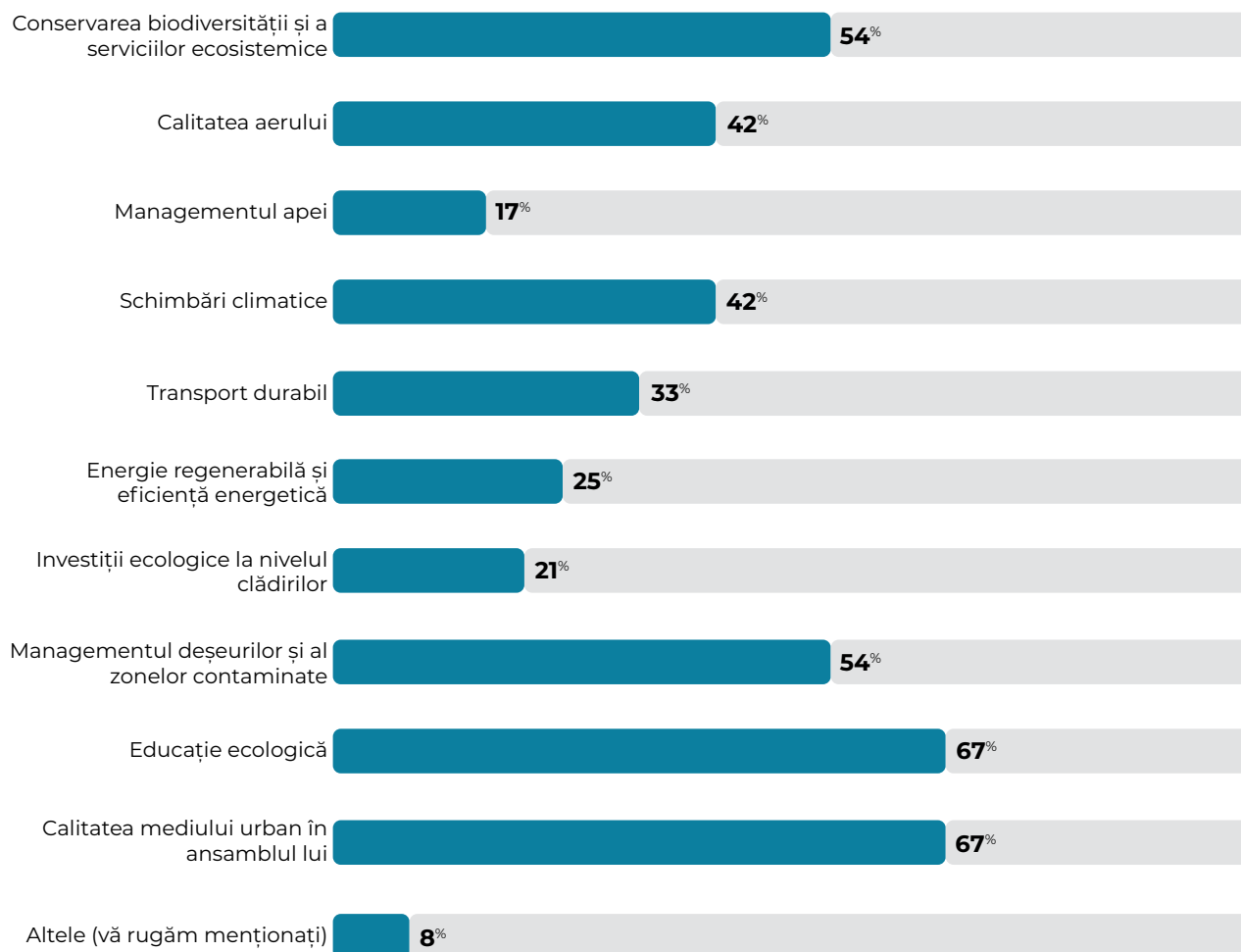
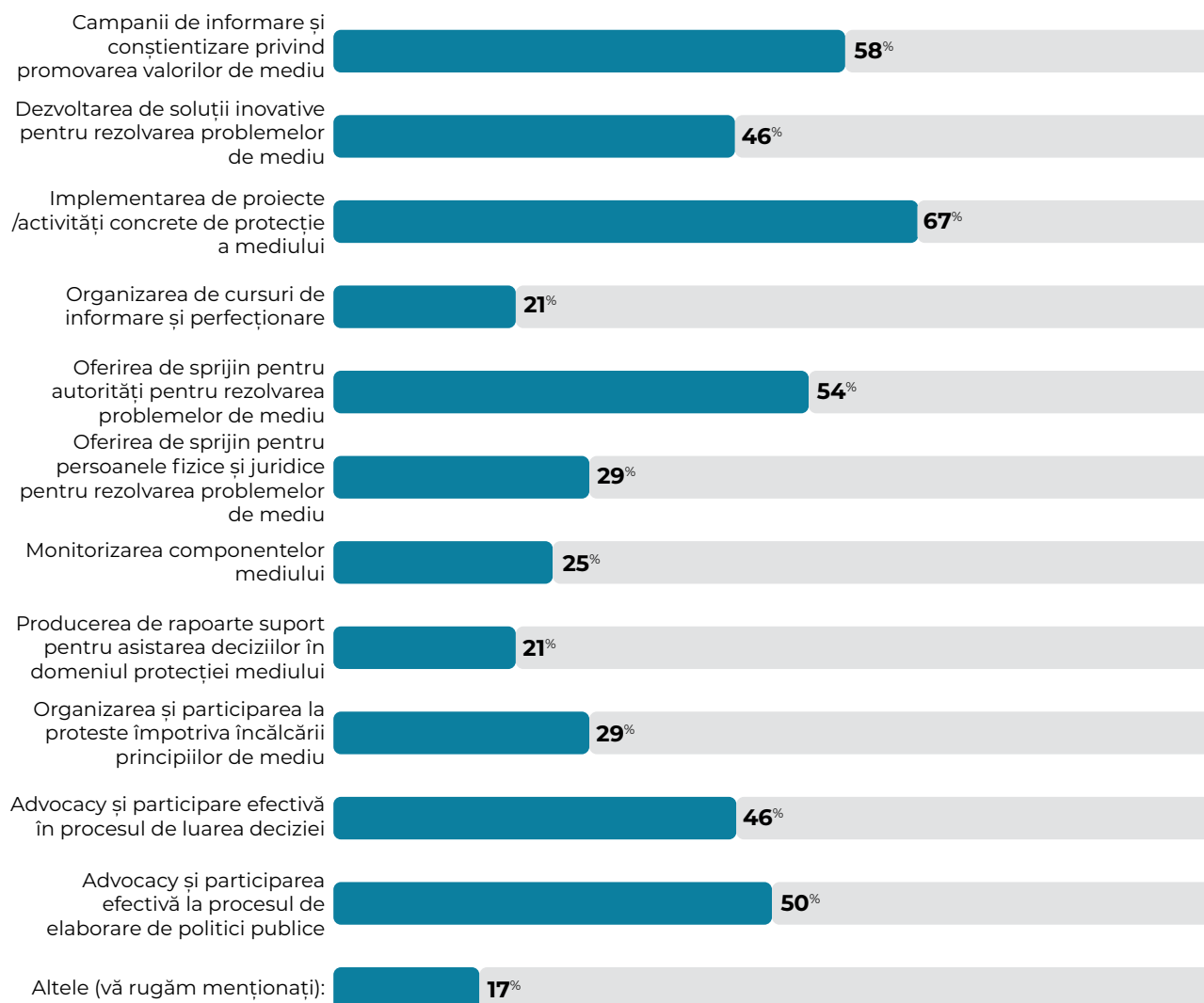

Figura 4: Activități efective derulate în domeniul protecției mediului în municipiul București de către ONG-uri și GIC-uri

Calitatea mediului în municipiul București este apreciată de către ONG-uri și GIC-uri ca fiind proastă (31,5%), foarte proastă (23%) și dezastruoasă (23%). Problemele cele mai importante de mediu din municipiul București sunt legate de cantitatea redusă a spațiilor verzi și distribuția lor dezechilibrată în teritoriu (81% din ONG-uri și GIC-uri), nivelul ridicat de poluare a aerului (68%), managementul deficitar al deșeurilor (50%). Interesant este că 72,7% din ONG-uri și GIC-uri consideră problemele de mediu existente ca fiind rezolvabile, motivele importante fiind legate de lipsa de reacție a instituțiilor și de lipsa unei strategii consistente în domeniul protecției mediului.

În ceea ce privește activitățile:

- 72% din ONG-uri și GIC-uri se consideră implicate și foarte implicate în rezolvarea problemelor de mediu din municipiul București; 50% consideră activitatea lor utilă și cu rezultate notabile pentru calitatea mediului în municipiul București, iar 22% — că au o rezultate satisfăcătoare;
- 81% din ONG-uri și GIC-uri reacționează la distrugerea/degradarea spațiilor verzi, iar 45% reacționează la intensificarea unor surse de poluare. De altfel, înainte de a promova diferite reacții, majoritatea ONG-urilor și GIC-urilor se documentează (90%) și se consultă cu alte organizații partenere (68%), iar acest lucru arată că acțiunile se doresc a fi nu doar fundamentate, dar și bazate pe un suport cât mai consistent. Sursele de documentare utilizate sunt de obicei sunt datele publice (100%), rapoartele de cercetare științifică (77%), documentările proprii (68%), și sursele de documentare privată (36%).

În ceea ce privește rețeaua de colaborare, se observă că principalii parteneri ai ONG-urilor și GIC-urilor sunt instituțiile publice (86%), grupuri de inițiativă civică (86%), alte ONG-uri din domeniul protecției mediului (77%), cetățenii (68%) și cu mass-media (63%).

Figura 5: Problemele cele mai importante de mediu din municipiul București, conform ONG-urilor și GIC-urilor participante la studiu

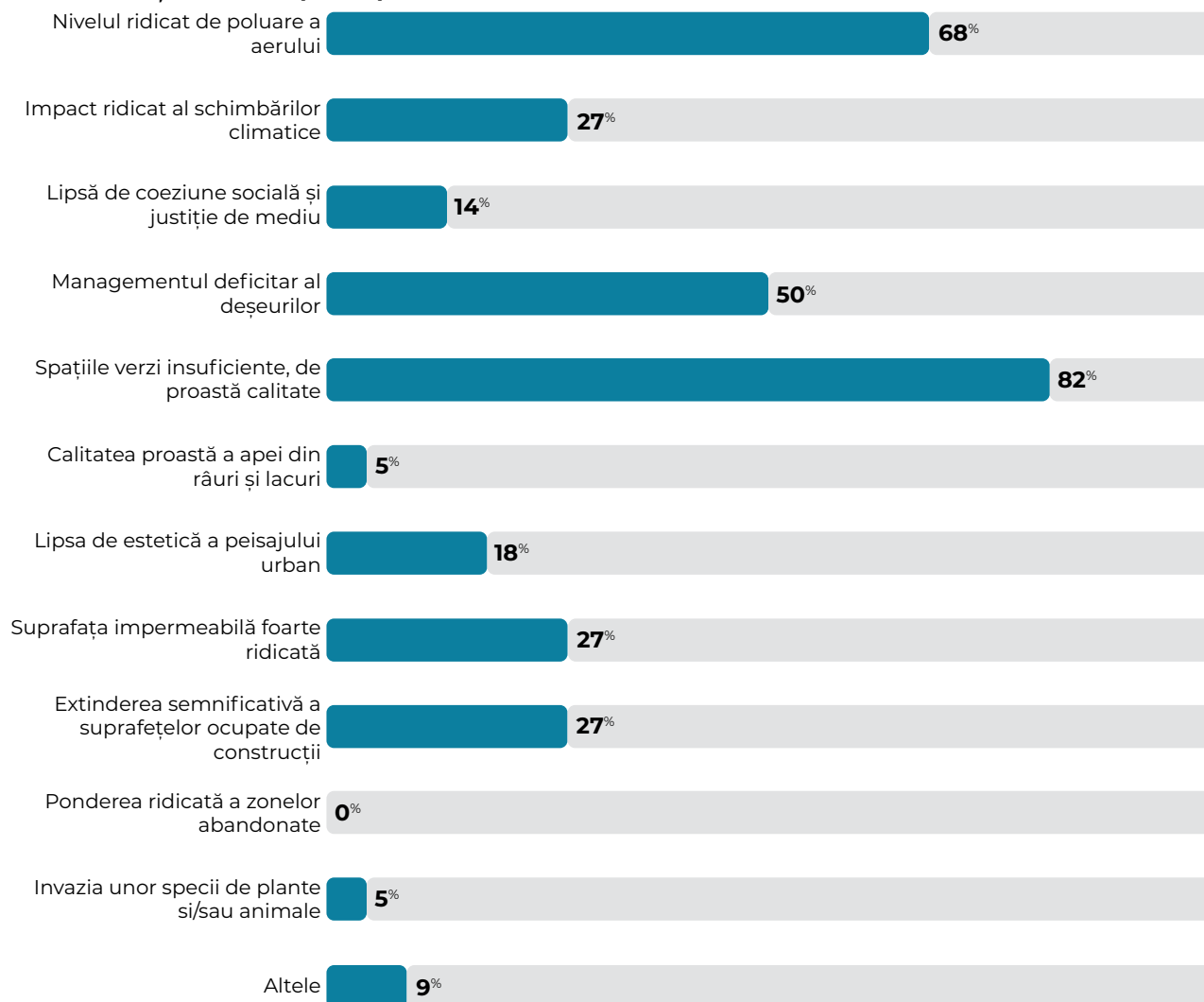
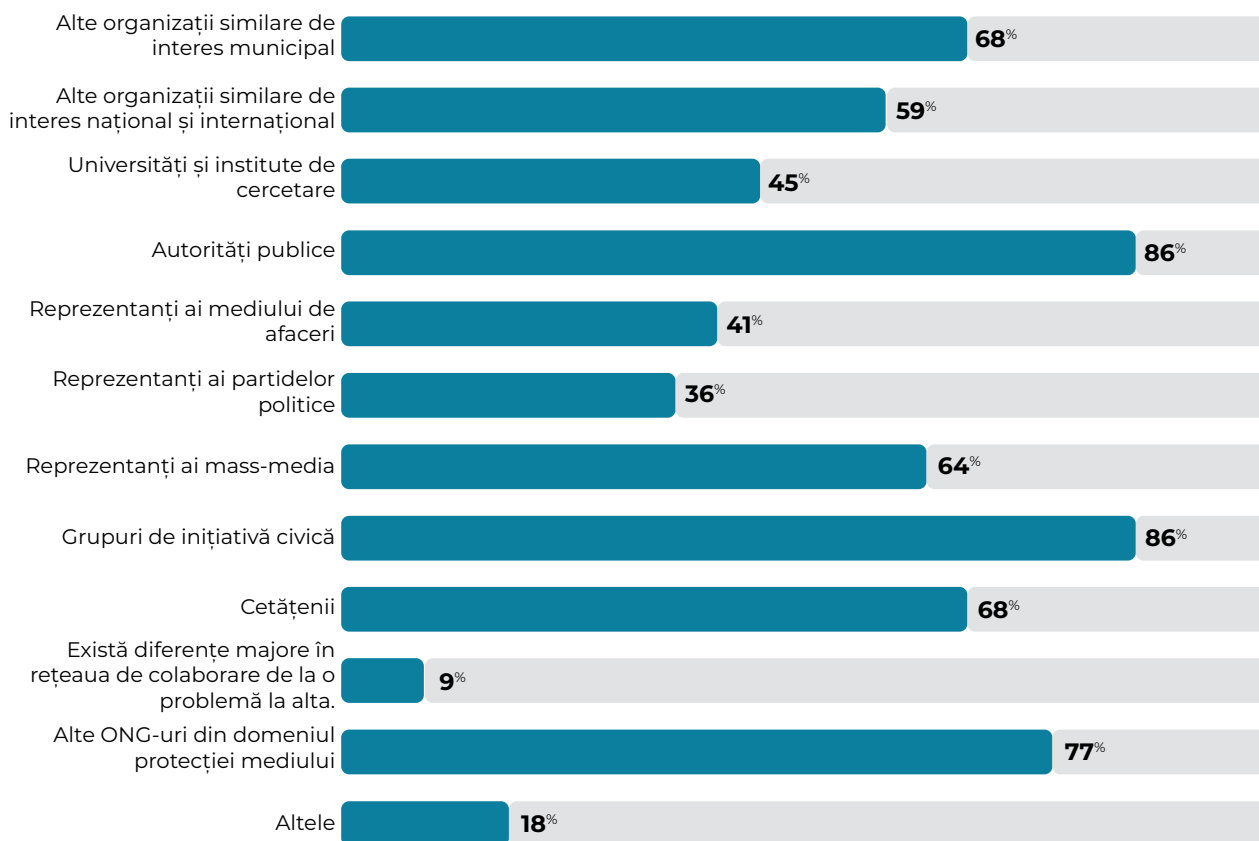

Figura 7: Principalii parteneri ai ONG-urilor și GIC-urilor din municipiul București

Concluzii

Rezultatele analizei ilustrează o schimbare semnificativă a poziției ONG-urilor și GIC-urilor în raport cu problemele de mediu ale municipiului București. Dacă în sondajul din 2021 erau mai degrabă reacționari (adică orientați pe reacții la abuzurile autorităților publice, precum și a persoanelor fizice și juridice) și informativi (orientați către campanii de informare și conștientizare), ONG-urile și GIC-urile au devenit promotori ai unor idei considerate până nu de mult inadaptabile pentru municipiul București (de exemplu, grădinaritul urban, modelele noi de mobilitate, inclusiv cele ce vizează last mile, campaniile pentru limitarea risipei alimentare, organizarea de rețele de monitorizare a calității aerului). Prin aceste modele de bune practici, prin datele și rapoartele generate, dar și prin campaniile de educare și informare, multe ONG-uri și GIC-uri au devenit parteneri ai instituțiilor publice în procesul de luare a deciziei și în elaborarea politicilor publice.

Cu toate acestea, ONG-urile și GIC-urile au încă o poziție periferică în procesul de luare a deciziei, de multe ori pozițiile acestora fiind considerate mult prea idealiste sau chiar împotriva dezvoltării urbane. Acest lucru se întâmplă chiar dacă ONG-urile și GIC-urile au început să aibă o abordare coerentă.

O schimbare încurajatoare se observă în ultimii ani, când tot mai multe companii private alocă resurse financiare pentru proiecte promovate de către societatea civilă, care vizează inclusiv protecția mediului. Aceste fonduri private ar trebui dublate și de fonduri publice la dispoziția unor proiecte comunitare, pe modelul multor administrații locale din Europa de Vest. Asta ar contribui cu siguranță la creșterea interesului pentru calitatea spațiilor publice, dar și pentru protecția mediului.

Fără ca toți actorii relevanți să acționeze în aceeași direcție, Bucureștiul nu are cum să devină un oraș cu un mediu de calitate bună și foarte bună.

PLATFORMA DE MEDIU
— pentru —
BUCUREȘTI

PLATFORMADEMEDIU.RO